

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 8. februarja 1934.

Štev. 16.

Naši denarni zavodi

Križa otopi človeka in zato danes niti več ne čutimo prav, kako velika nesreča je v tem, da naši denarni zavodi ne poslujejo več normalno, da ne razvijajo te delavnosti in te aktivnosti, ko nekdanj. Zato je dobro, da si pokličemo v spomin one čase, ko so bili naši denarni zavodi na višku svoje delavnosti, ko so kar sipali razne podpore za naše narodne in kulturne institucije.

Kako ponosni smo bili že po september-skih dogodkih, ko so kar skokoma rastle vloge v ljubljanski Mestni hranilnici, da je ta postala prvi denarni zavod v Ljubljani. Spoznali smo, da se nam je s tem odprla pot v našo gospodarsko bodočnost in nič več se ni bilo treba zatekati našim trgovcem po kredit v nemške denarne zavode, ker je Mestna hranilnica ustanovila za nje posebno kreditno društvo. S cenimi krediti Mestne hranilnice je oživela trgovina, je oživelo naše podjetništvo in vse naše gospodarsko življenje je bilo lažje. In kar je delala Mestna hranilnica, to so delali tudi vsi drugi naši veliki in majhni denarni zavodi ter bili vedno trdna opora našemu gospodarstvu. Ljubljanska kreditna banka, Kmetijska hranilnica in posojilnica, Jadranska banka, Zadruga gospodarska banka, Kranjska deželna banka, vse naše regulativne hranilnice in vse naše velike podeželske hranilnice, vse so bile v službi dela za napredek narodnega gospodarstva, so izpolnjevale svojo dolžnost do naroda. In vsled njih in po njih smo nekaj pomenili v gospodarskem svetu in dosegli v prvih letih po vojni vodilno mesto v vsej državi. Kakšna krasna prihodnost se nam je obetala, če bi vzdržali to pozicijo, če bi jo znali še izpopolniti!

Kakšno veliko podporo pa so uživala tudi vsa naša narodna društva od naših denarnih zavodov. Cela vrsta dijakov iz Štajerske je mogla dovršiti svoje študije le s pomočjo ustanov štajerskih narodnih zavodov. Vsak redni občini zbor naših denarnih zavodov je pomenil za celo vrsto naših narodnih društev gotov dohodek. Pa tudi na socialnem in kulturnem polju so storili naši denarni zavodi mnogo in bili sploh v vsakem trenutku naša zanesljiva opora.

Po pravici smo zato bili ponosni na svoje denarne zavode, ker obenem z njimi je rasla naša gospodarska in kulturna sila. Prav tako pa bi se morali danes zavedati vseh težkih posledic nenormalnih razmer na našem denarnem trgu, ker z zastankom naših denarnih zavodov je zastalo tudi vse naše gospodarsko življenje, kar ni brez posledic tudi za naše kulturno življenje. Zmanjšano poslovanje denarnih zavodov zato ni le nesreča za te zavode same, temveč je to splošna narodna nesreča, ki pa se je dovolj kar ne zavedamo.

Samo vsled tega je mogoče, da je javnost skoraj brezbrizna za nesrečo denarnih zavodov, da ljudje skoraj veliko bolj radi zabavljajo na denarne zavode, kakor pa da bi le malo mislili na to, kako spraviti naše denarne zavode zopet v normalno poslovanje. Saj smo vendar vsi tepeni, če ne morejo delovati denarni zavodi v polni meri, saj gre vendar vsaka škodoželjnost na račun denarnih zavodov v resnici v škodo nas samih. Čas je že, da se pričnemo naša javnost zavedati, da je tudi njena naloga, da pridejo denarni zavodi iz stiske in da ni nič bolj napačnega in nič bolj škodljivega, ko presojati položaj denarnih zavodov iz animoznosti. Vsi brez izjeme bi se morali potruditi, da pomagamo denarnim zavodom, ker šele normalno delovanje denarnih zavodov bo normaliziralo razmere tudi na vseh drugih poljih.

Najenostavnejše bi seveda bilo, če bi vsi, ki imajo denar doma, zaupali zopet ta denar denarnim zavodom. Hipoma bi bila s tem rešena stiska denarnih zavodov. Je

to sicer najbolj preprosto sredstvo, a vseeno le malo verjetno, da bi bilo v kratkem izvedljivo, ker je pač nezaupanje še vedno premočno. Pa če ni mogoče direktno privabiti ljudi do novih vlog, bi bilo mogoče doseči indirektno. Res ne vemo, zakaj so zastala posvetovanja zaradi ustanovitve Obračunskega zavoda, zakaj se v času pomanjkanja gotovine ne poskuša najti rešitev v brezgotovinskem prometu!

Pa če bi že ne bilo to mogoče, potem mora biti mogoče kaj drugega, toda nekaj je treba storiti za naše denarne zavode, ker drugače bo z denarnimi zavodi tudi konec našega gospodarstva. Naši denarni zavodi morajo zopet oživeti, morajo zopet delati, morajo zopet oplajati naše gospodar-

ske življenje in ustvarjati ona sredstva, ki so potrebna za kulturno življenje in za ta cilj je treba napraviti vsak napor in se ne ustrašiti niti pred nobenim delom.

Vprašanje naših denarnih zavodov mora postati ena glavnih programnih točk naše notranje politike, ker vse narodno življenje je odvisno od rednega funkcioniranja denarnih zavodov. Priznavamo, da je vprašanje rednega poslovanja denarnih zavodov težko vprašanje, toda še mnogo težja so bila rešena, če je bilo tu dosti dobre volje. In ta dobra volja za sanacijo našega denarništva se mora pokazati, ker dovolj je že današnjega življenja, ki je tako uničujoče, da je nevarno tudi za najbolj zdrave in najbolj močno fundirane zavode.

Narodna banka znižala obrestno mero

Od dne 20. julija 1931. je bila obrestna mera Narodne banke neizpremenjena in za eskontna posojila je bilo treba plačevati 7.5%, za lombardna pa 9%. Od takrat so vse druge emisijske banke ponovno znižale obrestno mero in ko sta znižali obrestno mero še Grčija in Bolgarska, je bila obrestna mera naše Narodne banke najvišja od vseh obrestnih mer emisijskih bank.

Vsled te visoke obrestne mere je trpel naš izvoz, ker je moral plačevati izvoznik višje obresti ko njegov konkurent v tujini, vsled tega je trpela naša industrija in vse naše gospodarstvo, ker je pač bil denar predrag. Zlasti se je to pokazalo v sedanji gospodarski krizi, ko so vsi posli skrajno padli, da pri tako znižanem prometu absolutno ni bilo mogoče zaslužiti dovolj za visoke obresti. Zato so vsi gospodarski krogi vedno znova in znova zahtevali, da se obrestna mera zniža in da jo zlasti zniža Narodna banka, ker je od njene obrestne mere odvisna višina obrestne mere v državi. Tudi »Trgovski list« je

opetovano nastopil za znižanje obrestne mere in dosledno vztrajal pri tej zahtevi, pa čeprav so nekateri ta boj za znižanje obrestne mere omalovaževali in celo ovirali. Končno se je tudi vlada sama odločila, da treba obrestno mero znižati, toda še vedno je ostala ta zahteva neizpolnjena. Sedaj je končno vendarle izpolnjena in začnši z 9. februarjem velja pri Narodni banki znižana obrestna mera.

Ko jemljemo z zadoščenjem na znanje ta sklep Narodne banke, pa moramo takoj dostaviti, da je tudi znižana obrestna mera še vedno previsoka, zlasti še, ker se zahteva za vsako posojilo še garancija denarnega zavoda, kar obrestno mero bistveno zvišuje. Zato ponavljamo svojo zahtevo, da je treba obrestno mero znižati še bolj, najmanj še za pol odstotka.

Vendar pa je začetek storjen in z doseženo pocenitvijo kredita bo vsaj nekoliko olajšano breme našemu gospodarstvu.

Napačna industrializacija

Že večkrat smo poudarili nujno potrebo, da je treba pospeševati industrializacijo dežele, ker je to edini način, da se gospodarsko osamosvojimo vsaj za najbolj potrebne stvari in da pridejo naši ljudje do novih možnosti zaslužka. S tem pa seveda ni rečeno, da je vseeno, kako se industrializacija izvrši, ker smo le preveč občutili, da ni bila marsikatera nova industrija pri nas nič drugega, ko sijajna možnost zaslužka za tujca na škodo našega konzumenta in drž. blagajne, kateri so se znižali carinski dohodki. Ker smo imeli malo tvornice, smo pač mislili, da je naravnost sreča za nas, če dobimo novo tvornico in da moramo zato nuditi novi tvornici čim večjih ugodnosti, da bodo tujci pri nas sploh hoteli dobro služiti denar.

Tako smo puščali carine prost uvoz starih strojev, čeprav je vsled tega morala naša nova industrija nujno zaostajati za drugo, dajali smo novim tvornicam skoraj brezplačno potrebna zemljišča in tudi sicer jim dovoljevali razne ugodnosti. V zadnjem času smo se vendar nekaj izpametovali in carine prost uvoz velja le za nerabljene stroje. Pa treba je, da se še bolj izpametujemo, ker je v nekaterih panogah industrializacija že tako napredovala, da bomo skoraj trpeli od hiperprodukcije. Zato je čas, da gledamo na to, kakšne nove industrije dobimo, ne pa, da še naprej dopuščamo, da se razvija le ena vrsta industrij. Tako imamo tekstilnih tvornic že toliko, da jih bomo vsak hip imeli preveč. Nevarnost je že prav blizu, da bodo tekstilne tvornice zmanjšale obrat in potem bomo imeli na tisoče brezposelnega delavstva. Zato bi bilo čisto napačno pospeševati ustanavljanje še novih tekstilnih tvornic. Če že kdo hoče ustanoviti novo tekstilno tvornico, naj

jo ustanovi, ker bo pri večji konkurenci prišel konzument ceneje do blaga, toda z raznimi ugodnostmi pospeševati ustanavljanje novih tekstilnih tvornic, je greh proti narodnemu gospodarstvu.

In vendar se pričakuje od nas, da se še nismo dovolj izučili od dosedanjih izkušenj v industrializaciji. Tako so poročali pred kratkim listi, da hočejo nekatera češkoslovaška podjetja ustanoviti v Sarajevu novo tekstilno tvornico. Kakor sledi iz časopisnih vesti, smatrajo ti tvorničarji, ki so morali doma obrate ustaviti, da nam napravijo velikansko milost, če prično pri nas izdelovati blago, ki ga doma ne morejo več prodati. Zato zahtevajo, da jim občina odstopi stavbišče brezplačno ali vsaj po zelo nizki ceni in da jim daje tudi električni tok po skrajno znižani tarifi. Iz časopisnih vesti še ni razvidno, kako se je občina odločila, a nevarnost obstoji, da bodo pogoji tujih fabrikantov izpolnjeni in da bomo mi prispevali tujcem za ustanovitev tvornice, ne da bi imeli kaj od tega. In pri tem ne bo za nas niti tega jamstva, da bi imeli dobiček v davčnem oziru, kakor nas tudi že izkušnja uči.

Zato je potrebno, da se tudi za ustanavljanje novih tvornic izdajo potrebni predpisi. Predvsem je treba razlikovati med novimi tvornicami, ki so v interesu našega gospodarstva in ki služijo naši gospodarski osamosvojitvi, od tvornic, ki te zahteve ne izpolnjujejo. Prve je treba pospeševati, drugih pa nikakor ne. Pa tudi vse ugodnosti za potrebne nove tvornice se morajo honorirati s tem, da so občine, ki dajo brezplačno zemljišče, s tem soudeležene pri osnovnem kapitalu nove tvornice. Potrebno bi tudi bilo, da se določi minimalna plača za delavca, ker dostikrat je edina dobrota, ki jo imamo od nove tvornice,

le to, da dobe naši ljudje zaposlitev. Ne bi smeli pa dopuščati, da morajo pristati na vsako mezdo, tudi na plačo 8 Din za ves dan, kar se je tudi že zgodilo. Pa tudi določila za namestitve višjih mest po naših domačih ljudeh, bi bila nujno potrebna!

Industrializacija se mora vršiti po načrtu, če hočemo, da imamo od nje v resnici pravi dobiček. In izkušnja smo imeli doslej že toliko, da bi že lahko napravili načrt in napravili konec dobi napačne industrializacije.

Država in morska obala

Držav na zemeljski krogli je danes okoli 58 do 70. Ta presenetljiva netočnost v ugotovitvi natančnega števila držav izvira od tod, ker ni državnopravno stališče nekaterih držav popolnoma jasno, in sicer v tem smislu, da se ne ve, ali je dotična zemlja absolutno suverena država, ali pa se ji more ta znak z večjo ali manjšo pravico odrekat.

Pri ocenjevanju držav glede njihove geopolitične pomembnosti pridejo najrazličnejši momenti v poštev (kojih navedba bi predaleč vodila). Na vsak način pa je edinošaj dotične države k morju ali z drugimi besedami, razpolaganje z morsko obalo, oz. njih lega k morju, eden najpomembnejših faktorjev. Po tem razlikujemo države brez morskih obal in pa države, ki ležijo ob morju. Pri tej drugi kategoriji pa moramo zopet razlikovati med državami, ki so vsestransko od morja obdane in pa takimi, katere morje na treh, dveh ali pa samo na eni strani obliva. (V to vrsto spada naša država.) S tem pa, da je država pomorska država, še ni mnogo rečeno. Obale, ki se raztezajo po 10.000 kilometrov, večkrat niso toliko vredne, ko kratke obale, ki imajo neke posebne prednosti in vrline.

Oglejmo si najprvo države brez morških obal. V Evropi imamo celo vrsto držav in državice, katerih ne obliva morje. Te države so: Luxemburg, Liechtenstein, Švica, Čehoslovaška, Ogrska, Avstrija, (Andora), San Marino, Vatikanska država. Izven Evrope omenimo sledeče države brez morških obal: v Afriki: Abesinija; v Ameriki: Bolivija in Paraguay; v Aziji je pa glede nekaterih nemorskih (kontinentalnih) držav težko določiti, ali so sploh samostojne ali ne, oziroma če pripadajo kaki drugi državi, ki razpolaga z morjem. Od popolnoma suverenih držav v Aziji, ki nimajo morja, omenimo predvsem Afganistan. Težje je določiti vprašanje maritimnosti ali nemaritimnosti v primeru, da je njihov mednarodni, državnopravni položaj nejasen. Kot nemaritimne države te kategorije omenimo predvsem v Aziji: Nepal, Barga, Tanmu, Tucoa (ali Urjanchai), zunanja Mongolija, Čugučak in še neke druge manj pomembne dežele, kojih državno pravno stališče — kakor rečeno — ni popolnoma ugotovljeno, to se pravi, da se ne ve natančno, ako uživajo popolno suvereniteto, oz. ako se jim ta suvereniteta ne priznava. (V to kategorijo dežel ali držav brez morske obale moremo šteti tudi bivšo kitajsko provinco Hsinkingang, o kateri se ravno čuje, da je odpadla od Kitajske, kar se je že dolgo pričakovalo.)

Večina teh držav brez morja bridko občuti ta nedostatek. Nekaterе države pa tega ne občutijo tako hudo, ker jim je morje preoddaljeno. Drugi razlogi pa ležijo v kulturni zaostalosti, ki še ne občuti preveč hudo pomanjkanja morskih obal. Tembolj pa hrepenijo po morju take države, ki so ali že poprej, pod drugimi razmerami, bile deležne ugodnosti morske obale, ali pa, ki iz drugih vzrokov hudo pogrešajo morje. Omenimo samo Avstrijo, Ogrsko, Čehoslovaško, Abesinijo, Bolivijo (Paraguay paralizira pomanjkanje morskih obal z reko La Plata oz. Parana, po kateri plovejo lahko morske ladje do določene točke).

(»Jadranska Straža«.)

Novi državni proračun

Iz ekspozicije finančnega ministra

Dohodki

Ravnovesje v proračunu je doseženo v prvi vrsti z zmanjšanjem izdatkov v višini 511,6 milijonov Din. Da pa se zagotovi ravnovesje, so bile potrebne nekatere modifikacije glede državnih dohodkov. Z ozirom na dejanska vplačila v zadnjih mesecih je bilo treba nekatere dohodke proračunati nižje, tako so proračunane trošarine, takse in carine za 325 milijonov nižje, monopolni dohodki pa za 56,7 milijonov. Vsled večje realnosti proračuna so bili potrebni novi davčni predlogi, ki so bili skupščini tudi že predloženi. Ti predlogi so potrebni tudi zaradi rektifikacije v našem sistemu posrednih davkov.

Dohodki od neposrednih davkov pa so predvideni v večjem znesku za 472 milijonov. To povečanje je doseženo z reformo pridobnine in družbenega davka, ki tudi z odredbami proti davčnim utajam. V ta namen je predložen skupščini predlog o spremembi in dopolnitvi zakona o neposrednih davkih, ki tudi zakonskih odredb o davku na skupni in poslovni promet ter o davku na neopredeljene osebe. Poleg tega pride v to vsoto tudi znesek 80 milijonov na podlagi § 17 predpisa finančnega zakona za l. 1934-35.

I. Dohodki po proračunu splošne državne uprave

Ti dohodki imajo dva elementa: a) čisto fiskalne dohodke, to so javne davke ko neposredni in posredni davki (trošarine, takse in carine) in b) višek dohodkov državnih gospodarskih podjetij. Po današnjem proračunu so ti dohodki ocenjeni na 6.989,8 milijonov, po proračunu pa naj znašajo za 75,5 milijonov manj. Po zaključnem računu za l. 1932-33 so dali ti dohodki 6.147 milijonov.

1. Neposredni davki

Po sedanjem proračunu so ti proračunani na 1.808 milijonov, po novem pa naj dajo 2.280 milijonov, to je za 472 milijonov več. Po zaključnem računu za l. 1932-33 je bilo dejansko doseženih 1.792 milijonov.

V prvih sedmih mesecih tekočega proračuna je bilo doseženih 1.149 milijonov ali za 95,5 milijonov več kakor pa je bilo proračunano za isto dobo. Z ozirom na sedanje gibanje dohodkov in z ozirom na to, ker so v mesecih novembra, decembra in januar redoma največji dohodki, se more računati, da bo višek dohodkov dosegel vsoto 200 milijonov. Če se torej že po sedanjem proračunu dosežeta 2 milijardi dohodkov, potem se more na podlagi novih davčnih predlogov računati na skupen dohodek 2,28 milijard dohodkov.

Od posameznih davkov bi se dosegla ta povišanja:

Zemljarina je dala po zaključnem računu za l. 1932-33 431,4 milijonov, po tekočem proračunu je proračunana na 456 milijonov in ravno toliko tudi po novem proračunu. Zemljarina je torej ostala nelzpremenjena.

Zgradarina je dala po zaključnem računu za l. 1932-33 255,3 milijonov, po tekočem naj bi dala 270, po novem pa je proračunana na 300 milijonov. To povečanje je utemeljeno, ker je v večjih mestih razrez zgradarine povišan.

Na pridobnini je bilo po zaključnem računu za l. 1932-33 plačano 220,7 milijonov, po sedanjem proračunu bi se moralo dobiti 200 milijonov, a po novem so ti dohodki proračunani na 320 milijonov. Povišanje je utemeljeno z novim davčnim predlogom, po katerem se določa minimum pridobnine z ozirom na najemnino in pa vsled povečane kontrole pri zbiranju podatkov za razrez pridobnine.

Rentnina je dala po zaključnem računu iz l. 1932-33 43,6 milijonov, po sedanjem proračunu bi morala dati 60 milijonov in toliko naj bi znašal njen dohodek tudi po novem proračunu.

Na ime družbenega davka je bilo po zaključnem računu l. 1932-33 doseženih 107,8 milijonov, po sedanjem proračunu bi morali ti dohodki dati 120 milijonov, po novem proračunu pa so proračunani na 200 milijonov. To povečanje je utemeljeno po novih davčnih predlogih in

pa vsled večje kontrole s strani davčnih uprav.

Uslužbeni davek je dal po zaključnih računih za l. 1932-33 260,1 milijonov, v tekočem proračunu so bili ti dohodki proračunani le na 230 milijonov, po novem pa so za 25 milijonov proračunani višje, kar je z ozirom na uspeh v letu 1932-33 popolnoma upravičeno. Pa tudi po dejanskih vplačilih v prvi polovici sedanjega proračunskega leta.

Na ime davka na neopredeljene osebe je bilo doseženo po zaključnem računu iz leta 1932-33 2,4 milijona, po sedanjem proračunu naj bi dal ta davek 2 milijona in tako visoko so proračunani dohodki tega davka tudi v novem proračunu.

Dohodki od obresti so dali po zaključnem računu za l. 1932-33 31,4 milijonov, po sedanjem proračunu naj bi dali 22 milijonov, a po novem 24 milijonov, kateri povišek je utemeljen z ozirom na dejansko vplačane dohodke v prvi polovici tekočega proračunskega leta.

Posebni davki

Prometni davek je dal po zaključnih računih za l. 1932-33 345,1 milijonov, po sedanjem naj bi dal 370, a po novem 490 milijonov. To povečanje je utemeljeno po dejanskih dohodkih v sedanjem proračunskem letu in vsled uvedbe obveznega fakturiranja.

Vojnica, ki je dala za l. 1932-33 4,4, je bila proračunana po sedanjem na 3 in naj da po novem 8 milijonov, na podlagi doseženih dohodkov v l. 1933-34.

Izredni davki

Na zaostalih davkih je bilo s prirezom po zaključnem računu za l. 1932-33 plačano 89,9 milijonov Din, po tekočem proračunu je bil proračunan ta dohodek na 75 milijonov, po novem pa na 85 milijonov, kar je v skladu z doseženimi dohodki v prvi polovici sedanjega proračunskega leta.

§ 17 novega finančnega zakona predvideva novo davčno obliko »izredni prispevek«. Ta prispevek plačajo vsi obvezniki uslužbenkega davka in sicer 1% onih brutto-prejemkov, ki podleže uslužbenškemu davku. Oproščeni so tega prispevka hišna služinčad, nekvalificirani delavci in dninarji, žandarji, graničarji in podoficirji ter staroubojenci. Po proračunu naj bi dal ta prispevek 80 milijonov.

Posredni davki

Skupno zmanjšanje posrednih davkov (trošarine, takse in carine) znaša 325 milijonov dinarjev. Po novem proračunu naj dajo posredni davki 2.555 milijonov, po sedanjem proračunu je predvideno 2.880 milijonov, a po zaključnem računu za leto 1932/33 je bilo doseženo 2.503 milijone.

Trošarine je bilo plačane po zaključnem računu za leto 1932/33 857,6 milijonov, po sedanjem proračunu je predvideno 857,5, a po novem je proračunano 847,5 milijonov ali za 10 milijonov manj.

Taks je bilo plačanih v l. 1932/33 za 728,6 milijonov. Po sedanjem proračunu naj bi dale takse 905 milijonov, po novem pa samo 799 milijonov ali za 106 milijonov manj. Z ozirom na predlagane spremembe zakona o taksah se sme upravičeno računati na višji dohodek, kakor ga pa izkazuje zaključni račun za leto 1932/33.

Vozarinske takse je bilo plačane v letu 1932/33 207,9 milijonov. Po sedanjem proračunu naj bi dale te takse 285 milijonov, po novem pa le 220 milijonov. Proračunane so na podlagi dejanskega dohodka in sicer 15% od potniškega prometa, ki je dal 540 milijonov in 10% od tovarnega, ki je dal 137,8 milijonov.

Solnina je dala v letu 1932/33 samo 12,4 milijonov, ker se ni takoj v prvem letu pravilno pobirala. Po sedanjem proračunu bi morala dati 40 milijonov, dočim je po novem določena z 62 milijoni.

Dohodek od carin, postranskih taks in ažijske je proračunan za 130 milijonov nižje, kakor pa je bil proračunan po sedanjem proračunu in se ceni ta dohodek le na 650 milijonov. Po zaključ-

nem računu za l. 1932/33 je znašal ta dohodek 694,6 milijonov in je torej novo proračunani dohodek čisto realen.

Monopoli.

Višek dohodkov nad izdatki je bil po sedanjem proračunu predviden na 1.606,7 milijonov, dočim je po novem proračunan za 56,7 milijonov nižje. Netto dohodek od prodaje tobačnih izdelkov je proračunan na 1.412 milijonov, za 64,5 milijonov nižje ko v prejšnjem letu. Netto dohodek od soli je proračunan na 217 milijonov ali za 1,4 milijona višje. Potrošnja čistega petroleja se ceni v bodočem letu na 31,5 milijonov kg, denaturiranega petroleja za kmetijstvo pa na 2,5 milijona kg. Pri taksi 4 Din za kg čistega in 10 par za kilogram denaturiranega petroleja se zato predvideva dohodek v višini 126,2 milijonov Din. Po zaključnem računu za l. 1932/33 je znašal ta dohodek 127,8 milijonov.

Od vžigalic se računa na dohodek 99 milijonov, od cigaretnega papirja pa na dohodek v višini 71,6 milijonov, kakor dosedaj.

Razni dohodki, ko od prodaje stavb, porabljenih predmetov in drugo se ceni na 30 milijonov Din, dočim so znašali ti dohodki po zaključnem računu za l. 1932/33 53 milijonov.

Proračun državnih podjetij.

Višek dohodkov državnih podjetij, ki se more uporabiti za kritje upravnih stroškov, je po novem proračunu predviden v višini 385,9 milijonov, za 149,3 milijonov nižje ko v sedanjem proračunu. Vsi dohodki državnih podjetij so proračunani na 3.642,7 milijonov ali za 340,8 milijonov manj, kakor pa je bilo proračunano po sedanjem proračunu. Dohodki so se morali nižje računati, ker je proizvodnja vseh državnih podjetij v zastoju in bodo zato njih dohodki manjši.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

POLJEDELSKE DELAVCE IŠČE FRANCIA

»Neue freie Presse« poroča, da je v Franciji, zlasti v vzhodnih pokrajinah dosti mest za kmetijske delavce, zlasti za hlapce. Mezda je v raznih pokrajinah različna, povprečno pa se plačuje moškim po 600 Din mesečno, ženskam pa po 500 z vso oskrbo. Delavne pogodbe se sklepajo navadno na 12 mesecev. Običajno mora delavec vožnjo do kraja namestitve sam plačati, dočim mu vožnjo za povratek plača gospodar. Mesta pa so le za posameznike in ne za cele skupine.

STANJE NAŠE TRGOVINSKE MORNARICE

Nazadovanje zunanje trgovine je tudi zelo zadelo našo trgovinsko mornarico, da je bilo vzetih iz prometa 20 ladij, s skupno 89.620 brutto reg. ton, to je ena petina vse naše trgovinske mornarice. V decembru 1933. se je položaj nekoliko zboljšal, je bilo izven prometa le 10 ladij z 38.970 reg. ton. To dejstvo pa se ne sme presojati preveč optimistično, ker nekaj ladij je bilo za vedno vzetih iz prometa, nekaj pa je bilo prodanih ali pa se ponesrečilo.

Iz združnega registra.

Vpisala se je zadruga »Jugofruct«, r. z. z o. z. v Celju.

Razdružili sta se in prešli v likvidacijo:

Pašniška zadruga Lembach-Ruše ter Tiskovno društvo v Ptuj.

Po svetu

Narodna skupščina je v načelu in v podrobnostih soglasno sprejela zakonski predlog o pobijanju spolnih bolezni.

Zaradi sleparij z agrarno reformo v Bosni so vložili interpelacijo poslanec Muliati in tovariši. Po velikem govoru predsednika Uzunovića, ki je izjavil, da bo vlada uvedla najstrožjo preiskavo in energično nastopila proti kampanji, je skupščina po priznanju nujnosti interpelaciji prešla na dnevni red.

Davčni predlogi finančnega ministra so nato prišli v razpravo in jih je skupščina s 175 proti 19 glasovom sprejela v načelu in v podrobnostih. Pred glasovanjem je imel predsednik vlade velik govor, v katerem je med drugim povdaril potrebo solidarnosti vseh stanov.

Grški zunanji minister Maksimos je izjavil, da je balkanski pakt iz armiranega betona. Pristop k balkanskemu paktu je odprt vsem balkanskim državam.

Besedilo balkanskega pakta je bilo oficijalno sporočeno bolgarski vladi obenem s pozivom, da podpiše pakt tudi Bolgarska.

Italijanska vlada je nezadovoljna z balkanskim paktom, zlasti zaradi določila, da si podpisnice medsebojno jamčijo nedotakljivost njih ozemlja in da se obvezujejo, da si priskočijo v pomoč, če bi bila katera država od podpisnic napadena od tretje sile.

Predsedniške volitve na Čehoslovaškem bodo dne 17. maja. Po ustavi ne sme biti nihče dvakrat izvoljen za predsednika, le za prvega predsednika to ne velja in bo zato Masaryk izvoljen v tretjič.

Predsednik rumunske vlade Tatarescu je opozoril poslance, da je bil sedanji parlament zadnjikrat izvoljen v svobodnih volitvah, če bi preprečili redno delo parlamenta.

Na torkovi, mestoma zelo viharji, seji parlamenta je podal Daladier svojo izjavo. Obljubil je, da bo vlada razčistila Staviskijevo afero, da pa republika ne more trpeti, da bi se vsled te afere uničila avtoriteta države. Proračun treba rešiti in frank ohraniti na sedanji višini. Po sprejemu proračuna bo vlada začela boj proti brezposelnosti. Odklanja razpravo o vseh predloženih interpelacijah in postavlja vprašanje zaupnice.

Parlament je nato izrekel Daladieru zaupnico s 300 proti 217 glasovom. Levičarski blok je kompaktno glasoval za vlado. Seja je bila viharja, da je moral Daladier večkrat prekiniti svoj govor.

Policijakemu prefektu Chiappu so ob odhodu priredili višji in nižji policijski uradniki prisrčne ovacije. Tudi javnost ni zadovoljna z odstavitvijo prefekta. Zlasti se pa čudijo ljudje, kako je mogel Daladier imenovati Chiappa za generalnega rezidenta v Maroku, če je kriv. Če pa ni kriv, zakaj ga je odstavil kot prefekta. Sicer pa Chiappe novega mesta ni sprejel.

Velikanske demonstracije so bile v Parizu zaradi Staviskijeve afere. Republikanska garda je morala streljati. Nekaj žen je bilo ubitih. Več ko 2000 demonstrantov je bilo tekom nemirov ranjenih.

Daladierova vlada je morala pod silnim vtisom krvavih demonstracij odstopiti. Mandat za sestavo nove vlade je dobil bivši predsednik republike Doumergue, ki je po daljšem obotavljanju mandat sprejel. Sestavil bo nadstankarsko vlado.

V svojem odgovoru avstrijski vladi je nemška vlada odkrila, da je na prošnjo avstrijskega poslanika posredovala sestanek med Dollfussom in v Nemčiji živečim avstrijskim nar. soc. voditeljem Habichtom. Sestanek pa je dunajska vlada nenadoma odpovedala.

Dve deželni vladi obstojita sedaj v Tirolski. Poleg oficijalne so ustanovili svojo vlado skupno z nekaterimi krščanskimi socialci še hajmverovci. Upajo pa, da bo dunajska vlada dovolj močna, da to dvovladje odpravi.

Madžarska je vzpostavila redne diplomatske stike s sovjetsko Rusijo.

Vorošilov je na kongresu komunistične stranke dejal, da je rdeča vojska popolnoma motorizirana. Na vsakega vojaka pride 7-7 konjskih sil. Tudi letalstvo in mornarica sta na višku.

Nadalje je dejal Vorošilov, da se Japoni pripravljajo na vojno in da je vsa Mandžurija spremenjena v vojni tabor. Vendar pa je sovjetska Rusija pripravljena in če pride do vojne, bo sovjetska Rusija izšla iz nje kot zmagovalka.

Denarstvo

DRŽ. HIPOTEKARNA BANKA ZNIZALA OBRETNOST MERO ZA VLOGE

Drž. hipotekarna banka je znižala obrestno mero za vloge od 6 na 5%. Vezane vloge bo obrestovala po 5% le še do 30. junija. Znižanje obrestne mere je bilo nujno potrebno, ker so slovenski denarni zavodi določili le za vezane in nove vloge 6% in torej obrestovali nižje od Drž. hipotekarne banke. Potrebno pa bi bilo, da bi Drž. hipotekarna banka znižala sedaj tudi obrestno mero od posojil in s tem nekoliko pripomogla k oživiljenju v našem gospodarstvu.

ZDRUŽENJE BANK V NOVEM SADU

V veliki dvorani zbornice za TOI v Novem Sadu je bila dne 4. februarja ustanovna skupščina združenja bank in zavarovalnic za področje novosadske in velikobeleške zbornice. Za predsednika združenja je bil izvoljen Zarko Slepčević, za I. podpredsednika Viljem Weiss, za II. Sava Petrović in za tajnika dr. Robert B. Paulović.

STABILIZACIJE ŠILINGA SE NE BO

Od maja 1933. je šiling praktično stabiliziran z disažem približno 28%. — Avstrijska narodna banka je ponovno izjavila, da bo na novo določila zlati tečaj šilinga, vendar pa šele tedaj, kadar bodo zapadne valute definitivno stabilizirane. S stabilizacijo dolarja še ni prišel ta čas, ker je še vedno nestalen tečaj funta in je treba počakati na valutni dogovor med Anglijo in Ameriko.

KONVERZIJA ITALIJANSKIH NOTRANJNJIH POSOJIL

Italijanska vlada je sklenila, da izvede konverzijo vseh notranjih posojil, ki so bila razpisana v letih 1917, 1918 in 1927 in ki so se obrestovala po 5%. — Obveznice teh posojil se zamenjajo po enakem tečaju za novo 3 in pol obrestno loterijsko posojilo. Novo posojilo se amortizira v 42 letih, njegova amortizacija pa se začne šele leta 1937. Kdor noče sprejeti novega posojila, temveč zahteva, da se mu izplačajo stare obveznice, mora za to zaprositi v petih dneh od 5. do 10. februarja. Seveda pa je jasno, da v fašistični državi ne bo nikogar, ki bi tvegal tako prošnjo.

V vsem gre za 62 milijard notranjega posojila in bi italijanska država pri znižanju obresti za 1-5% prihranila letno okoli 975 milijonov lir. — Ves notranji dolg Italije znaša okoli 100 milijonov lir.

BOGASTVO ŠVICARSKEGA NARODA

Narodno premoženje švicarskega naroda je znašalo leta 1913. okoli 34 milijard švicarskih frankov. Leta 1919. je naraslo narodno premoženje Švice že na 47 milijard, koncem leta 1932. pa se je cenilo že na 62,4 milijard. Po zadnjem poročilu Bankvereina pa je naraslo koncem leta 1933. že na 65 milijard švicarskih frankov.

Hranilne vloge v avstrijskih bankah in hranilnicah so se v januarju povečale za 40 milijonov šilingov, pri čemer pripisi obresti niso upoštevani.

Čisti dobiček Madjarske narodne banke je znašal v letu 1933 3-14 milijonov pengov, za 1-31 milijona manj ko v l. 1932. Dividenda je zato zmanjšana od 9 na 8 odstotkov.

Nemška državna banka izkazuje po izkazu z dne 31. januarja znižanje zlate in devizne podloge za 10-4 na 383-1 milijonov mark. Kritje bankovcev se je zmanjšalo od 12-2 na 11-1 odstotkov.

Federalna rezervna banka je znižala obrestno mero za reeskont od 2 na eden in pol odstotka.

Čurška »Eidgenössische Bank«, ki je znižala svojo delniško glavnico od 100 na 80 milijonov frankov, je znižala dividendo od 5 na 4%.

Začarani krog

Pod tem naslovom so objavili »Obhodniške zbirke« članek, ki je sicer pisan predvsem za češke razmere, ki pa se ne bo posebno tuje slišal našim ljudem. Pogumno glasilo češkoslovaškega trgovstva pravi med drugim, ker vsega ne moremo objaviti:

»Pod geslom: Varčuj, hrani in nalagaj!, smo prišli v ta začarani krog. Je sicer pravilno, da bi se varčevalo, da ne bi nihče več izdal kakor pa zasluži, toda vsaka palica ima dva konca. Z varčevanjem je bila čisto ustavljena podjetnost. Vsled varčevanja ni nihče več izdal kakor je moral. Tako smo zalezli v krizo in sedaj si lomimo glave, kako bi prišli ven iz tega začaranega kroga. Razglašeno je bilo novo geslo: »Denar mora ven! Denar mora krožiti med ljudmi!« Žalibog je prišlo to geslo malo prepozno. Denarni zavodi so obljubljali, da bi čim več zbrali denarja, visoke obresti in zato so mnogi, mesto da bi vtaknili denar v podjetja, ga raje naložili v denarne zavode.

Bilo je sicer dosti podjetnikov, toda brez kapitala. Ti so si denar izposojali, in zato je bila njih podjetnost zelo draga. Denarni zavodi so zahtevali visoke obresti in režija podjetja je bila zato zelo visoka. Pa je prišlo novo geslo: »Cene morajo dol!« Izdan je bil bančni zakon in obresti so se morale znižati. Toda kako to vse v resnici izgleda! Obresti so nekoliko manjše, zato pa so narasle razne manipulacijske pristojbine. Z znižanjem obrestne mere vsled tega ni bilo pomagano nobenemu podjetniku, denarni zavodi pa so obdržali svoje.

Najbolj žalostno pa je, da se vedno pritiska le na obrtnika in trgovca. Ta naj vedno in vedno znižuje svoj reven zaslužek. Na velika in kapitalistična podjetja se nihče ne upa. Tudi konzumom in na-

bavljanim zadrugam ni treba zniževati cen. Teh se ne loti nihče, ti so visoko subvencionirani, davkov pa plačajo le malenkostno.

Svoje dni je bilo izdano geslo, da se treba boriti proti kapitalu. Socialistične stranke so na taborih, na shodih, v svojih listih divje napadale kapital. Sedaj pa vidimo, da gre njih glavni boj proti srednjemu stanu.

Najbolj žalosten pojav v današnji dobi je naš brezposelni naraščaj. Gre z veseljem na delo v delavnico ali v trgovino. Po dolgi učni dobi pa nastane križev pot, kako najti delo. Obrti so na robu propadanja, dela nobenega, prihranjeni denar pa je pojeden. Trгоvec stoji v svoji trgovini od rana do večera in čaka na kupca. V trgovino pa vstopajo najbolj pogosto le pismonoše, z opomini v rokah, plačilnimi nalogi in tožbami. Potem pride kakšen berač, nabiralci prispevkov za razne dobrodelne prireditve, potem člani društev, ki vabijo na ples, in potem pa sluga, ki hočejo denar za elektriko, plin, za vodo itd. Tik pred poldnem pride eksekutor... — Popoldne se to ponavlja in tako gre dan na dan.

In da bi bil obrtniško trgovski stan popolnoma uničen, so bile dovoljene prodajalne tvornice in raznih velekapitalističnih podjetij z enotnimi cenami in podobnim.

Svoj članek zaključuje list:

»Obrtnik in trгоvec ne moreta zapreti svoje obrata, svoje trgovine tako, kakor zapre tvornico fabrikant, ki se ne meni za delavce, če so ti brezposelni. Nihče pa se tudi ne zmeni za trgovca in obrtnika v stiski in nihče ga ne vpraša, s čim bo plačal davke, s čim bo živel, s čim plačal najemnino. Za to se nihče ne meni.

In tako čaka obrtnik, čaka trгоvec, kako bi prišel iz tega začaranega kroga in skoraj ne vidi nobene rešitve...«

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 21. januarja do 31. januarja 1934:

A) OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Franck David, Slav. Brod; Hohn Stefica, trg. kratkega in pletenega blaga, Zagreb; Stern Gizela, trg. z mešanim blagom, Zagreb.

Zetska banovina: Bastić Ilija, trg. s čevlji, Cetinje (konkurz se ne otvori radi pomanjkanja imovine).

Vardarska banovina: Marčić Proka, krojač, Leskovac; Nikodinović Trpko, krojač, Skoplje (konkurz se ne otvori); Solarević Djordje, trg., Skoplje (konkurz se ne otvori radi pomanjkanja imovine).

Beograd, Zemun, Pančevo: Šipetić i Ristić, trg., Beograd, Kralja Petra ul. 23.

B) RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Dravska banovina: Fišinger Lenart, trg., Pekel št. 5 pri Poljčanah; Kališnik Alojz, stavbenik, Celje; Koropec Franc, sodavčar, Konjice; Oberžan Ivan, pek, Zavodna št. 8, Celje; Pestotnik Franc, Ljubljana, Sv. Petra c. 14; Šmid Matija, trg., Nova vas, pošta St. Jurij ob j. žel.

Savska banovina: Braun Herman, trgovina z deskami, Zagreb.

Zetska banovina: Kovačić Svetozar, trgovec, Kotor.

Dunavska banovina: Cvejić Bora, gostilničar, Vršac; Husar Olga, gospodinja, Novi Sad, Uspenska ul. 18; Lovreković Joca, lastnik tl. »Danubius«, tvornica testa in keksov, Novi Sad; Najmanj Franjo, priv. trgovec, Velika Kikinda.

Beograd, Zemun, Pančevo: Lemert Petar Hadži, trg., Beograd, Truska ul. 20.

C) OTVORJENA POSREDOVALNA POSTOPANJA, KOLIKOR SMO ZA NJE ZVEDELI:

Dravska banovina: Koščak Josip, d. z o. z., Stična na Dol.

Primorska banovina: Čatipović Stipe, Sinj, Ferri Giulio, Drniš; Stanić Jozo, Konic.

Zetska banovina: Doklešić D. P., Ercegnovi; Ognjenović Risto, Risan.

D) KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Savska banovina: Vedriš Šimun, trgovec, Vel. Hrastovec.

Vrbaska banovina: Pavlović Simo, Bos. Gradiška.

Drinska banovina: Obradović Olga, Valjevo; Vuković Č. Dragomir, trg., Obrenovac; Vuksanović Dobrović, trg., Babajić.

Dunavska banovina: Berihard Lovro, trg., Bačka Palanka; Drobnjak Milutin, kavarar, Ripanj; Ercegan A., Vel. Bečke-rek; Levaji Šandor, trg., Novi Bečej; Milojević Ljubomir, trg., Smederevo; Šomoči Andrej, Vel. Bečkerek; Udruženje »Dar«, Subotica.

Beograd, Zemun, Pančevo: Barbulović Dušan, trg., Pančevo.

E) POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Dravska banovina: Bračić Maks, trgovec, Maribor.

Savska banovina: Landsky Rudolf, Zagreb.

Dunavska banovina: Kirst Filip, trg., Stari Vrbas.

Beograd, Zemun, Pančevo: Herman i Komp., instalacije vodovodov, kanalizacij in elektrike, Beograd, Knj. Ljubice ul. 7.

Opomba: Vsi podrobni podatki so v tajništvu društva.

* Podatke iz Dravske banovine smo izpustili, ker jih obavljamo sproti.

** Vzrok, zakaj je bilo postopanje končano, se izve v tajništvu društva.

Zunanja trgovina

FRANCOSKE PREFERENCE ZA AVSTRIJSKI LES

Po zasebnih pogajanjih med avstrijskimi in francoskimi zastopniki lesne industrije bo dovolila Francija Avstriji 5 francov preference za sto kil lesa. Na ta način bo znatno povečan izvoz avstrijskega lesa v Francijo. Lani je bil Avstriji dovoljen od Francije uvozni kontingent v višini 200.000 ton, a je mogla Avstrija izkoristiti samo eno tretjino tega kontingenta. Potrebno pa je, da še francoski senat dovoli to ugodnost, kar se bo najbrž v kratkem zgodilo.

UVOZ ŽITA V ITALIJO

Agenzija Stefani javlja: V januarju je uvozila Italija 14.142 stotov žita proti 339.668 stotom v lanskem januarju. V dobi od 1. julija 1933 pa, do konca januarja 1934 je uvozila Italija 242.000 stotov žita, dočim je v istem času lani uvozila nad 1,88 milijona stotov žita. Uvoz žita je torej nazadoval v sedmih mesecih za 1,6 milijona stotov, uvoz koruze pa je v istem času nazadoval za nad 1 milijon stotov.

*

Angleška vlada je skoraj za četrtino znižala ruski uvozni kontingent lesa za leto 1934, kakor pa je bil dogovorjen med angleškim uvoznim koncernom in sovjeti.

Zunanja trgovina Nove Zelandije je bila v l. 1933 aktivna za 20 milijonov funtov.

Avstrija je uvozila iz Jugoslavije v letu 1933. blaga za 105-05 milijonov šilingov, izvozila v Jugoslavijo pa za 56-4 milj. Avstrijska trgovina je bila torej proti Jugoslaviji pasivna za 49-1, predlani pa za 50-1 milijonov šilingov.

Vso bolgarsko žetev tobaka v višini 4-5 milijonov kg kupita Avstrija in Nemčija. Bolgarska pa bo kupila železniški material in stroje in sicer 2 tretjini v Nemčiji, eno pa v Avstriji.

Praška tvornica razstreliv »Syntesia«, kemični zavodi, izplača letos 10% dividendo (lani 8%). Osnovna glavnica se poveča od 18 na 30 milijonov Kč.

KLJUČE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja
najsolidnejše

KLJUČNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

REZULTAT BERLINSKE TRANSFERNE KONFERENCE

Konferenca, ki jo je sklicala Nemčija s svojimi tujimi upniki, se je za Nemčijo ugodno končala. Upniki so priznali Nemčiji, da je od zboljšanja svetovne trgovine odvisno redno plačevanje nemških obveznosti in da je tudi v interesu upnikov, če pristanejo na nekatere žrtve. Nemčija pa se je obvezala, da bo z vsemi upniki enako postopala ter plačala nekatere skripe v višini 67%, mesto dosedanjih 50%. — Dr. Schacht je navedel novinarjem v podkrepitev nemškega stališča še te razloge. Zasebna nemška posojila v višini 10,3 milijard mark so se večinoma uporabila za plačilo tujih dividend, da nemško gospodarstvo od njih sploh ničesar ni imelo. Vsled tega se tudi težko dobi denar za odplačilo. Nova ureditev dolgov naj omogoči funkcioniranje obrestne službe za daljšo dobo. Nemčija plačuje tudi previsoke obresti. Povprečna obrestna mera za nemška posojila je 6-3%, dočim se v Ameriki plačujejo obresti po 1-5—3%.

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pije odrasli kot otroci z užitkom.

Dr. Vladimir Murko:

Zakaj varčevanje kot podlaga kredita ne škoduje konzumu?

(Radiopredavanje dne 5. februarja 1934 ob 20.)

Vsakomur bi moral biti v neki meri že prirojen čut odgovornosti napram družbi. Ker pa je ta čut zelo neenakomerno razvit, treba že mladino vzgajati k zavesti, da so ljudje vzajemno odvisni drug od drugega. Ta čut odgovornosti napram družbi in splošnosti se še stopnjuje pri človeku, kolikor bolj pri tem misli na one, ki so njemu samemu najbližji. Brez dvoma misli vsakdo v prvi vrsti na zavarovanje lastne bodočnosti, vendar istočasno želi tudi, da bi uživali lepšo bodočnost poleg njega samega zlasti člani njegove rodbine, predvsem otroci, in njim v prid si bo pritrgal marsikateri užitek. Človek, kateremu je izbirati med takojšnjim, več ali manj dvomljivim užikom in med poznejšim zavarovanjem bodočnosti sebi in članom svoje rodbine, bo rad doprinesel žrtev v korist bodočnosti. Tudi v sedanjih časih bi si še lahko prav veliko število ljudi redno pritrgovalo malenkosten znesek od svojih prejemkov. Če pri dnevnem prihranku 5 dinarjev se nabere (pri 6% obrestovanju) v 20 letih kapital Din 69.869. Pa tudi če pri 1 Din dnevno se more ob istih pogojih nabrati v 20 letih Din 13.973.—. Dnevno pritržani zneski izgledajo vsak za se malenkostni, in se marsikomu zdi, da niso vredni niti omembe, ako pa se smotreno zbirajo, se pa more z njimi mnogo doseči. Saj bi se nabralo letno 5 milijard, ako bi vsak Jugoslovčan dnevno prihranil le 1 dinar, kar za veliki

del ne bi bila velika žrtev in pri čemur tudi konzum ne bi trpel.

Prav važno je seveda, da ima varčevalec redno pred seboj neki določen cilj, ki je dosegljiv, ali pa da ima vsaj trdno zaupanje, da bo z varčevanjem nekoč izboljšal položaj sebi in svojcem. Saj upanje v srečo je to, kar vsakemu lajša premagovati dnevne težave. Vsaka hranilna knjižica skriva v sebi tajne želje lastnikov, katerega, navdajo z veseljem, ko gleda svojo knjižico. Kako bodri pogled v knjižico k varčevanju, čimbolj se bliža višina vloge zaželenemu cilju!

Nameni, zaradi katerih ljudje varčujejo, so zlasti ti: pri dijaki in nameščencih misel na počitnice na morju ali v planinah, na potovanja, na nabavo fotografskega ali radioaparata, na kolo, smučke. Pri drugih igrajo glavno vlogo načrti za opremo lastnega ognjišča ali pa celo za stavbo lastne hiše, pri starših misel na zagotovitev dote hčerki ali študiju sinu, zopet drugi štedijo v ta namen, da si v teku let pridobijo sredstva za otvoritev lastne trgovine ali obrta, kar vedno zahteva večje zneske, kajti vsak začetek je težak. Kmetovalec zbira izkupičke svojih pridelkov, da lahko pozneje poveča hišo, gospodarsko poslopje, pomnoži število živine v hlevu, zasadi sadovnjak itd. Mnogo jih je, ki štedijo zato, da si zagotove prijetno brezskrbno starost. Tako skoraj ni človeka, kateri ne bi imel kakšnega vzroka, ki bi ga navajal k hranjenju.

Prihranjeni zneski pa so zopet namenjeni za potrošnjo in se torej ne bodo brezplodno kopičili, temveč bodo stalno oživljali gospodarstvo, ker se posodijo podjetnim ljudem, ki jih takoj zopet spravijo v promet. Časovno naj bi se ti izdatki tako porazdelili, da bi po možnosti pritekalo v denarne zavode

vsaj toliko prihrankov, kolikor znašajo dovoljeni krediti, ki se v normalnih razmerah izpremenijo v izdatke, v prvi vrsti seveda v plodonosne investicije.

Odločilnega pomena pa je vzgoja mladine k varčevanju; nji treba šele vcepiti razumevanje za varčevanje, zlasti ji predočiti, kaj lahko doseže s svojimi prihranki, ako si zastavi koristen smoter. S hranjenjem se nikakor ne omejuje splošna konzumpcija (potrošnja), kajti potrošnja se le drugače razdeli, kar se tiče osebe in časa trošenja in morda predmeta trošenja, ki je lahko z narodno-gospodarskega vidika več ali manj zaželeno. Zato varčevanje konzumu v celoti ne more škodovati. Važna je vzgoja mladine k varčevanju tudi s pedagoškega stališča, kajti s tem se mladina navaša k redu. Mladini je treba dokazovati, kaj se vse more doseči tudi z njenimi prihranki in kako koristijo tudi oni celotnemu gospodarstvu. Zato je tudi dober hranilec obenem dober varčan, mešan in državljani.

Varčevanje pa ima tudi svojo drugo stran: saj denarni zavod ne obstoja zato, da drži sprejete vloge v blagajni, temveč da jih plodonosno naloži, ker sicer ne bi mogel plačevati obresti vlagateljem. Tako daleč so že prišli na Francoskem in v Švici, kamor so inozemci, na žalost tudi naši državljani, nosili svoj denar, da denarni zavodi ne plačujejo več obresti, ker ne vedo kam z vsem tem denarjem. Zato računajo posebne pristojbine za hrambo denarja, tako da taka vloga stalno pada, mesto da bi prišla v domačem denarnem zavodu lepe obresti. Od teh obresti bi pri nas država lahko dobivala davek-rentnino, ki je pri nas mnogo nižja kakor n. pr. na Francoskem. Ta izgubljeni dohodek si mora zagotoviti na drug način, ki je seveda toliko bolj občuten za ostale državljane. (Dalje prih.)

Razno

Za našega konzula v Celovcu je bil imenovan slovenski pisatelj in dramatik Anton Novačan.

Slovenskega pisatelja Franceta Bevka so italijanske oblasti iz neznanega vzroka aretirale. Ne ve se niti to, če je zaprt v Gorici ali pa so ga prepeljali kam drugam.

Ljubljanski občinski svet je odobril pogodbo z Deželnimi elektrarnami in elektrarno Česen. S tem si je Ljubljana pridobila na svojem ozemlju in bližnji okolici monopol, s sodelovanjem treh največjih slovenskih elektrarn pa je ustvarjena močna podlaga za popolno elektrifikacijo dežele.

Na smrtno kazen so bili obsojeni trije atentatorji, ki so položili lani peklenski stroj v beograjski Oficirski dom.

Prve nagrade za načrte novih naših letalskih pristnih znamk so vse dobili Slovenci.

Konecsteje za ustanovitev tvornice za kvas so izgubili vsi oni, ki niso v določenem roku začeli proizvajati kvas. Tako tudi Gostilničarska pivovarna v Laškem.

Naše drž. železnice, ki so leta 1932. izstopile iz Mednarodnega obračunskega zavoda v Bruslju, so zopet pristopile k temu zavodu.

Banska uprava v Zagrebu je odpravila nedeljski počitek za trgovine v Ogulinu.

Velik proces se je pričel v Skopju vsled znane opijske afeze, s katero je bila Drž. hipotekarna banka oškodovana za sedem milijonov dinarjev.

»Glas za Zvečana«, ki izhaja v Kosovski Mitrovici, je objavil to vest: »Pred 40 leti je proklel vladika Miletije hišo Jevtića v Grabovcu. V teku teh 4 desetletij je hiša, ki je štela veliko glav, skoraj izumrla. Te dni je vladika Serafim v hiši Jevtića blagoslovil maslo in izbrisal s hiše prokletstvo.«

Švicarski zvezni svet je preklical izgon habsburške rodbine, naka je šest najmlajših otrok bivšega cesarja Karla prišlo v Švico.

Ogromni plazovi so v srednje-italijanski provinci Marche napravili ogromno škodo. Pri Perari je plaz porušil več hiš, pri Čemer je bilo ubitih 9 oseb. Pri Macerati pa je bilo 19 človeških žrtev. Tudi iz Severne Afrike prihajajo vesti o snežnih zametih.

Pohod brezposelnih na London zavzema vedno večji obseg. Koloni škotskih brezposelnih se pridružijo na pohodu druga kolona iz Newcastle-a.

Turška vlada je odredila, da se naslova »beg« in »efendi« ne smeta več uporabljati, ker sta nedemokratična. Naslov »paša« je še dovoljen, ker pomeni vojaški čin.

Nemiri proti tujcem v Avstraliji so udeleženi. Materialna škoda, ki so jo povzročili demonstranti, je ogromna, več sto tujcev pa je bilo med demonstracijami ubitih.

Dobava-prodaja

Direkcija drž. železarne Vares sprejema do 14. februarja ponudbe o dobavi 310 plinskih cevi in pripadajočih potrebščin, 350 kg laka, 2000 kg jekla, 840 žarnic, 1100 kg žice, 710 kg žičnikov in 1 zastora iz sukna; do 21. februarja pa o dobavi 240 čopičev za barvanje, 240 čopičev za liniranje, 170 metel, 50 ščetk, 10 krožnih žag ter o dobavi rezervnih delov za aparaturo za analizo plina.

Direkcija drž. železnice Subotica sprejema do 17. februarja ponudbe o dobavi 130 metrov jeklenih cevi.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 20. februarja ponudbe o dobavi 200 kokosovih predpražnikov.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 19. februarja ponudbe o dobavi 1300 kg turbinskega olja.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 22. februarja ponudbe o dobavi 5000 kg portland-cementa.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Konkurzi in prisilne poravnave

Odpravljeni so konkurzi:

Trgovke Kekec Franciške v Muretcin, ker je bila razdeljena vsa masa in trgovca Premelča Ivana v Zagorju ob Savi, ker je bila razdeljena vsa masa. V zadevi trgovca Ivana Sedlarja pa je bil odpravljen konkurz, ker je bila sklenjena prisilna poravnava.

POSREDOVANJE PRI PLAČILIH RUMUNSKIH TVRDK

Rumunska tvrdka J. Louis Klinger, Bucuresti, Str. Baterilor No. 11 bis, je organizirala poseben oddelek, ki se peča s posredovanjem pri izterjevanju faktur in drugih terjatev, ki jih imajo naše tvrdke pri rumunskih tvrdkah. Interesente opozarjamo na tvrdko, ki bi rada posredovala za naše tvrdke, ker jim s tem posredovanjem prihrani neprimerno večje sodne stroške in druge neprijetnosti, združene skoro redno s takimi izterjevalnimi posli.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrohi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 5. Telefon št. 22-72.

TRŽNA POROČILA

LJUBLJANSKI TRG

Trg je zaradi mraza slabo obiskan in tudi ne preveč založen. — Na zelenjadnem trgu ni bilo več ne endivije ne motovilca. Radič pa se je prodajal po 1-50 merica.

Ohrvota je bilo le malo, precej pa je bilo zeljnatih glav, ki so se prodajale drobnejše po 1-50, večje pa po 2 Din. — Na sadnem trgu je bilo še nekaj jabol, ki so se prodajala po 7 Din kg. — Perutninski trg ni bil posebno bogat. Jajca se prodajajo po 75 par drobnejša, večja po dinarju. — Cene mesu so stalne. Volovsko meso je po 9 do 12 Din, kravje pa po 4 do 8 Din. Meso hrvaških prašičev je s privago po 12 do 14 Din, domačih s privago po 14 do 16 dinarjev, brez privage pa po 16 do 18 Din. — Prodaja se tudi zaklana perutnina, ki jo prodaja tudi Kmetijska družba. Na stojnici se prodaja gosje meso že po 12 Din kilogram. Kmetijska družba pa je imela označene te cene: kopuni po 22 do 24 Din, purani in race po 18 do 20, gosja jetra in mast po 30 in gosja drobovina po 25 Din.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem z dne 1. februarja 1934 je bilo pripeljanih 53 svinj; cene so bile te: Mladi prašiči 7-9 tednov stari komad Din 120-130, 3-4 mesece 200-250, 5-7 mesecev 320-360, 8-10 mesecev 450-500, 1 leto 680-850; 1 kg žive teže Din 7-8; 1 kg mrtve teže Din 9-50-10-50. Prodanih je bilo 28 svinj.

Program ljubljanske radio postaje

Petek 9. februarja: 11.00: Šolska ura: Narodna pesem in pripovedka (dr. Rupel) — 12.15: Dueti narodnih pesmi na ploščah — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, baletna reproducirana glasba — 18.00: Naše vojaške godbe v reproducirani glasbi — 18.30: Predavanje Narodne odbrane: Svoji k svojim (ing. Lindner) — 19.00: Sokolstvo — 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka) — 20.00: Prenos iz Zagreba — 20.30: Čas, poročila, venčki šlagerjev na ploščah.

Sobota 10. febr.: 12.15: Reproduciranje koračnice — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, ciganski orkester na ploščah — 18.00: Stanje cest — 18.10: Zabavno predavanje (Viktor Pirnat) — 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Radio-orkester — 20.45: Slovenske narodne vprašanjih in odgovorih — 21.30: Reproducirani valčki — 22.00: Čas, poročila, radio-jazz.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 8. februarja: Sonjkin in njegova sreča. Red Četrtek.

Petek, dne 9. februarja ob 15.: Praznik cvetočih češenj. Globoko znižane cene od 4 do 15 Din. Dijaška predstava.

Sobota, dne 10. februarja: Charlejeva tetka. Premiera. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 8. februarja: Viljem Tel. Premiera. Izven.

Petek, dne 9. februarja: Zaprto.

Narodna banka kraljevine Jugoslavije

Štirinajsto redno zborovanje delničarjev Narodne banke kraljevine Jugoslavije

se bo vršilo

4. marca 1934. ob deveti uri dopoldne v zgradbi Narodne banke v Beogradu.

Dnevni red:

1. Konstituiranje zbora in volitev dveh delničarjev za skrutinatorja in overovitelja zapisnika.
2. Poročilo upravnega odbora in predložitev računov o poslovanju v 1933. letu.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora o poslovanju v 1933. letu.
4. Odobritev bilance ter računa dobička in izgube in poslovanja upravnega in nadzorstvenega odbora v 1933. letu.
5. Predlog o razdelitvi dobička delničarjem za 1933. leto.
6. Podlaga razrešnice upravnemu in nadzorstvenemu odboru za poslovanje v 1933. letu.
7. Predlogi delničarjev, kolikor jih bo po določilih statutov (čl. 76.).
8. Volitev članov za upravni odbor po čl. 50. statutu in volitev članov nadzornega odbora po čl. 55. statutu.

Tega zborovanja se sme udeležiti vsak delničar, državljani kraljevine Jugoslavije, ki ima najmanj deset delnic (čl. 60. zakona o Narodni banki).

Delničarje, ki imajo manj nego deset delnic, sme zastopati eden izmed njih ali kak tretji delničar; ta pooblaščenec razpolaga s številom glasov, ki odgovarja vsoti združenih delnic (čl. 72. statuta).

Delničarji, ki se žele udeležiti tega zborovanja, morajo svoje delnice kakor tudi druga dokazila, kjer so tudi ta potrebna, predložiti najmanj pet dni pred dnevom, določenim za zborovanje, to je do vseh tega 26. februarja tega leta.

Predložene delnice prevzema in izdaja zanje priznanice:

v Beogradu Narodna banka, oddelek za posojila in depote,

v notranjosti vse bančine filijale. Po zborovanju sme vsak delničar svoje delnice (in ostala priložena dokazila) proti vrnitvi priznanice dvigniti tam, kjer jih je predložil.

Po odredbah čl. 71. zakona o Narodni banki se pripominja, da je pri sodišču zahtevano uničenje delnic z naslednjimi številskimi: 2099-108. 9386-405. 10723. 11829. 16259. 18325-329. 18331. 18340-348. 18350-353. 18358-368. 18741. 18743. 18745-748. 19606-609. 19611-613. 19622-628. 19625. 19712. 19714. 19797-800.

V Beogradu, dne 1. februarja 1934.

Gruverner
Narodne banke kraljevine Jugoslavije
Ignjat J. Bajloni s. r.

TRGOVCI! Širite »Trgovski lista«.